

MATKAILUELINKEINON KEHITTÄMISTOIMENPITEET RÄÄKKYLÄSSÄ

(Julkaistu Koti-Karjala-lehdessä 10.8.2013)

Yhteistyöstä helsinkiläisen Asunnonsäästäjät ry:n kanssa se alkoi. 1960-luvun loppuvuosina Rääkkylä oli edelläkävijä matkailun kehittämisessä ja matkailutoiminnassa Pohjois-Karjalassa

1960-luvun puolivälissä Rääkkylän kunnan toiminta oli hitaasti kiihuhtavaa. Tehtiin vain se, mikä oli pakollista, sekin alakanttiin. Sen hyvin ymmärsi, olivathan kunnan taloudelliset voimavarat erittäin vähäiset. Kunnan palveluvarustus oli pahasti jälkeenjäänyt.

Tuli 1960-luvun kuntauudistus. Tehtiin kuntauudistussuunnitelmat. Pahimman vaihtoehdon mukaan kuntamme piti jopa lakkauttaa, jakaa Kiteen, Pyhäselän ja Liperin kesken. Pakkoliitoksiin tähtäävä kuntauudistus ei toteutunut. Se haudattiin kaikessa hiljaisuudessa.

Pelko kunnan lakkauttamisesta herätti kunnan päättäjät. Ryhdyttiin rohkeisiin toimenpiteisiin kunnan kehittämiseksi kahdella linjalla, parantamaan ja monipuolistamaan kunnan palveluvarustusta ja kehittämään kunnan kovin yksipuolista elinkeinotoimintaa.

Tuolloinhan maatalous, pääasiassa lypsykarjatalous, oli rääkkyläläisten pääasiallinen elinkeino. Peräti 80 % väestöstä sai toimeentulonsa maataloudesta.

Muutamia elinkeinoelämän kehittämishankkeita olikin 1960-luvun puolivälin jälkeen saatu alkuun ja jokunen teollinen pienyritys oli aloittanut toimintansa. Kuntaan valmistui vuonna 1967 ensimmäinen kunnallinen teollisuushalli, ensimmäinen Pohjois-Karjalassa.

Sipulin- ja marjanviljely oli saatu alulle. Rääkkylästä muodostuikin sitten johtava erikoiskasvien viljelypitäjä.

Tärkeä kontakti Asuntosäästäjiin

Matkailuelinkeinon kehittämistoimet olivat alkutekijöissään. Matkailulautakunta perustettiin vuonna 1965. Lautakunnan ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Toimi Pakarinen, josta aikanaan tuli yksi keskeisimmistä kunnan päättäjistä. Ensimmäiseksi tehtäväkseen ja tavoitteekseen lautakunta näyttää asettaneen tiedon antamisen kuntalaisille ja erityisesti kunnan päättäjille, että matkailulla on myös vesistörikkaassa Rääkkylässä mahdollisuuksia.

Matkailulautakunnan aloitteesta vuonna 1966 kunnanvaltuusto, hallitus ja matkailulautakunta ovat tehneet tutustumis- ja opintomatkan Keski-Suomen tunnettuihin matkailupitäjiin Saarijärvelle ja Viitasaarelle. Pöytäkirjaansa lautakunta

on merkinnyt, että tämä matka oli omiaan antamaan lautakunnalle uusia virikkeitä ja kunnan päättäjille konkreettista tietoa nykypäivän matkailuteollisuudesta.

Tällaisessa kunnan kehittämisvaiheessa rääkkyläläiset kohtasivat Asuntosäästäjät ry:n puheenjohtaja Martti Ilveskorven.

Kunnan edustajat olivat vuoden 1967 alussa maatalousministeriössä kotitalousneuvos Rainion luona ammattikurssi- ja mieskotiteollisuuskoulun asioissa. Rääkkylän kehittämisasioista keskusteltaessa Rainio kertoi tavanneensa jossain tilaisuudessa puheenjohtaja Ilveskorven, joka oli kertonut järjestön etsivän Sisä-Suomesta kuntaa, jonka kanssa se voisi lähteä tekemään yhteistyötä lomatoiminnan järjestämiseksi järjestönsä jäsenille.

Tuskin tuolloin tiesimme mitään Asuntosäästäjistä, Vuosaaren rakentajista. Rainiolta saimme Asuntosäästäjien yhteystiedot, ja jo samalla matkalla otimme yhteyden Ilveskorpeen. Hän kertoi tarkemmin ideastaan lomatoiminnan järjestämisestä kunnan kanssa. Asuntosäästäjien esitys otettiin kunnassa heti käsiteltäväksi. Asuntosäästäjien haaste voitiin ottaa vastaan, kun meillä oli kirkonkylässä järven rannalla entisestä kunnanlääkärin virastotalosta kunnostettu ja muutettu ammattikurssien oppilasasuntola, joka oli kesäajat vapaa lomamajoitusta varten. Koivuniemen lomakeskus toimii edelleen.

Asuntosäästäjien edustajat tulivat tutustumaan Rääkkylään. Neuvotteluissa sovittiin lomayhteistyön aloittamisesta jo kesällä 1967. Kunta palkkasi päätoimisen matkailuasiamiehen lomatoimintaa käynnistämään ja kehittämään kunnan matkailuelinkeinoa yleensäkin. Rääkkylän kunnan päätoiminen matkailuasiamies oli ensimmäinen Pohjois-Karjalassa.

Tästä alkoi Rääkkylän matkailuelinkeinon kehittäminen. Ryhdyttiin välittämään rääkkyläläisten kesäasuntoja, autiotaloja ja maalaistalojen lomamajoitukseen sopivia rakennuksia ja huoneita helsinkiläisille, pääasiassa Asuntosäästäjien jäsenille. Koivuniemen majoitustiloja parannettiin, rakennettiin paremmat keittiötilat ja alueelle jo muutamia lomamökkejäkin. Suuri tehtävä oli lomaviikon ohjelmanpalvelujen suunnittelu ja järjestäminen.

Satasen lomaviikko

Koivuniemeen ryhdyttiin tuomaan linja-autolla lomalaisia kesäkuun puolivälissä. Rääkkylän lomaviikkoa markkinoitiin ”Satasen lomaviikko Rääkkylässä”. Markkinoinnin Helsingissä hoiti Asuntosäästäjät. Ensimmäisenä kesänä kuljetukset hoiti helsinkiläinen liikennöitsijä.

Jotta kuljetusmaksut jäisivät omaan maakuntaan, seuraavana vuonna kuljetukset hoiti maakunnan liikennöitsijä. Jotta markat jäisivät Rääkkylään, alettiin heti, kun toiminta alkoi, etsiä rääkkyläläistä yrittäjää hakemaan liikennelupa. Yrittäjä löytyi ja liikennelupakin saatiin. Rääkkylään syntyi Rääkkylän Matkailu Veljekset Mikkonen linja-autoliikenne ja siitä aikanaan Karelia-matkat ja matkatoimisto Keski-Karjalaan, Kiteelle.

Ohjelmapalveluina lomalaisille ryhdyttiin järjestämään paikkakunnalla viikoittain lomailmat, tanssit Kivisalmen lavalla, savusaunamatka Vaaranrinnan taloon Rasivaarassa, rantakalailta Koivuniemen rannassa, matka Vuoniemeen, jossa kiivettiin Kirkkovuorelle. Vuoniemen tie oli vielä rakentamatta. Kirkkovuoren laella kansallispukuun pukeutunut neitonen lausui Kirkkovuoren tarinan.

Lomaviikon ohjelmaan kuului laivamatkoja Joensuuhun ja bussilla takaisin Rääkkylään tai päinvastoin. Lisäksi tehtiin päivämata Heinävedelle Valamon luostariin. Ehkä suosituin ja kiinnostavin oli matka Kitee-Tohmajärvi-Värtsilä-Ilomantsi. Matkan erikoisuus ja kiinnostavuus helsinkiläisille oli Neuvostoliiton läheisyys, kun opas selosti, että ”Tuolla pellon takan oleva mäki valvontatorneineen on jo Neuvostoliittoa”.

Rääkkylän Loma Oy

Aluksi lomatoimintaa hoiti kunnan matkailulautakunta. Aikanaan perustettiin osakeyhtiö, Rääkkylän Loma Oy, jolle toiminnat siirtyivät. Yhteistoiminta Asuntosäästäjien kanssa synnytti:

- Koivuniemen lomakeskuksen
- Lomaravintola-nimisen anniskeluravintolan, joka siirtyi aikanaan Rääkkylän Osuuskaupalle ja sai nimekseen Rustokorvan
- Linja-autoliikenteen
- Heinähupa-kesätahtuman, josta sitten syntyi Kihaus-kansanmusiikkifestivaali
- Rääkkylän Loma Oy:n

Aulis Pakarinen oli 1960-luvun lopussa ja 1970-luvulla keskeinen toimija Rääkkylän matkailua kehitettäessä. Aulis oli myös keskeinen vaikuttaja maakunnan matkailua kehitettäessä, kuuluen pitkään PK:n matkailuvaltuuskuntaan varapuheenjohtajana. Kuva: Hannu Pakarinen, Karjalan messuilta.

1960-70-lukujen vaihteessa Rääkkylän matkailutoiminta lienee ollut laajinta kunnallista toimintaa maakunnassamme. Lomatoiminta Asuntosäästäjien kanssa tuolloin oli varsin erikoista ja ratkaisevaa matkailun ja muunkin kunnan palveluvarustuksen kehittymiselle.

Todettakoon, että Maakuntaliiton matkailuvaltuuskunta valittiin vuonna 1963 ja sen alaisuuteen palkattiin matkailuasiamies vuoden 1966 lopulla. Maakunnallinen matkailun opastuskeskus aloitti toimintansa vuonna 1968. Karjalan Matkailu Oy, jonka tehtäväksi tuli kehittää ja maakunnan matkailua ja toteuttaa matkailukohteiden rakentamista perustettiin vuonna 1966. Tavoitteena oli erityisesti Kolin alueen kehittäminen.

Karjalan Matkailu Oy:n osakemerkintä tapahtui vuonna 1967. Kaikki kunnat tulivat osakkaiksi. Loma-kolin suunnittelu alkoi vuonna 1968 ja ensimmäinen rakennusvaihe valmistui seuraavana vuonna.

Voidaankin todeta, että Rääkkylässä jo tehtiin, kun maakunnan matkailutoimintaa vasta organisoitiin ja kehiteltiin.

Rääkkylän kunnan ja Asuntosäästäjien yhteistyö hiipui ja satasen lomaviikon idean mukainen lomatoiminta loppui kokonaan Ilveskorven poismenoon vuonna 1973. Lomamökkien vuokraustoimintaa Rääkkylässä on edelleen.

Asuntosäästäjät perustivat Nurmekseen Bomban alueelle lomaosakeyhtiö Loma Sirmakan. Suurempaa lomakeskusta ei Rääkkylään yrityksistä huolimatta saatu syntymään aikana, jolloin vesistö-Suomeen syntyi suuria lomakyliä ja lomahotelleja.

Kirkkivuori-Vuoniemen alue meillä olisi ollut erinomainen sijoituspaikka suuremmallekin lomatoiminnalle, mutta sen käytöstä käytiin riitaa niin kauan, että alueesta ehti tulla rantojensuojelualue.

Ilkka Simanainen
Elokussa 2012